

<https://helda.helsinki.fi>

Lintuatlas on jokaisen linnuista kiinnostuneen seuranta

Lehikoinen, Aleksi

2022-06-22

Lehikoinen , A , Björklund , H & Valkama , J 2022 , ' Lintuatlas on jokaisen linnuista kiinnostuneen seuranta ' , Linnut-vuosikirja , Vuosikerta. 2021 , Sivut 3 .

<http://hdl.handle.net/10138/351598>

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Linnut

vuosikirja 2021

Linnut-vuosikirja 2021

Linnut-vuosikirja on kerran vuodessa ilmestyvä suomalaisen linnuston seurannan, suojelun ja tutkimuksen vuosikirja.

Julkaisija
BirdLife Suomi ry

Yhteistyössä

Luonnontieteellinen keskusmuseo ja Suomen ympäristökeskus

Kustantaja ja tilaukset

BirdLife Suomi ry
Annankatu 29 A 16
00100 HELSINKI
Puh. 010 406 6200 (ark. klo 10–15)
www.birdlife.fi

Vastaava toimittaja

Mia Rönkä

Taitto, kuvatoimitus ja kuvankäsittely

Jyrki Heimonen, Tmi Iduli

Toimituksen osoite

Linnut-vuosikirja
BirdLife Suomi ry
Annankatu 29 A 16
00100 HELSINKI

Painopaikka

Grano, Vaasa 2022

Painos

2 400 kpl
ISSN 1455-674X

Kansikuva

Pertti Rasp
(Sinitiaainen *Cyanistes caeruleus*)

Linnut-vuosikirja (*The yearbook of the Linnut magazine*) is published by BirdLife Finland in cooperation with Finnish Museum of Natural History and the Finnish Environment Institute. Subscriptions: www.birdlife.fi, tel. +358 10 406 6200.

Årsboken av tidskriften Linnut är utgiven av BirdLife Finland i samarbete med Naturhistoriska centralmuseet och Finlands miljöcentral. Prenumerationer: www.birdlife.fi, tel. +358 10 406 6200.

Tähän vuosikirjaan viitataan seuraavasti: Kirjoittaja, K. 2022: Artikkelin nimi. – Linnut-vuosikirja 2021: xx–xx.

Sisältö

3 Pääkirjoitus: Lintuatlas on jokaisen linnuista kiinnostuneen seuranta
Aleksi Lehikoinen, Heidi Björklund & Jari Valkama

4 Vuosikirjan kirjoittajat

Linnustonseuranta

6 Vuoden lintu 2021: pikkutikka
Raimo Seppälä

14 Milloin linnut munivat? Osa 1: Varpuslinnut
Aleksi Lehikoinen, Mea Kiuru & Kalle Meller

24 Kolmenumerosiin yksilömääriin – kiljuhanhen suojelu 2015–2021
Petteri Tolvanen, Risto Karvonen, Tomas Aarvak, Ingar Jostein Øien, Riikka Kaartinen, Petri Lampila & Nina Mikander

32 Muuttohaukan puoli vuosisataa Suomessa
Pertti Koskimies & Tuomo Ollila

40 Sisämaan seurantapyynti 1987–2021: Yleisimpien varpuslintujen kannankehitys, poikastuotto ja elossasäilyvyys
Petteri Lehikoinen & Markus Piha

50 Rengastusvuosi 2021
Jari Valkama, Juha Honkala, Petteri Lehikoinen, Seppo Niiranen, Jarkko Santaharju & Ina Tirri

62 Petolintuvuosi 2021 – sinnitellen kohti seuraavaa
Juha Honkala, Petteri Lehikoinen, Pertti Saurola & Jari Valkama

78 Harvalukuiset lintulajit Suomessa 2021
Teemu Lehtiniemi

88 Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 2021 harvinaisuushavainnot
Tero Toivanen, Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Petri Lampila, Aleksi Lehikoinen, Petteri Lehikoinen, Jani Vastamäki & Roni Väisänen

106 Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2021
Eelis Rissanen, Aki Aintila, Pirkka Aalto, Aleksi Mikola, Tarja Pajari & Mikael Rytönen

Tiedonannot

118 Heikentynyt poikastuotto pienentää vesilintukantoja Keski-Suomessa
Jukka Virtanen

124 Pikkutikka kartoituskohteena – haastava muttei mahdoton
Risto Willamo & Sami Virta

130 Hömötiaisen väheneminen
Seppo Vuolanto

Tutkimus

134 Suomen pesimälintujen suojeluarvot
Ari Rajasärkkä, Teemu Lehtiniemi, Andreas Lindén, Markku Mikkola-Roos, Juha Tiainen, Antti Below, Aili Jukarainen, Toni Laaksonen, Aleksi Lehikoinen, Jorma Pessa, Päivi Sirkiä & Jari Valkama

144 Lintujen ikkunakuolleisuus Suomessa
Asseri Laitinen, Aapo Salmela & Anssi V. Vähätalo

152 Arktiset valkoposkihanhet ja maatalousvahingot – löytyykö ratkaisu hanhipelloista?
Matti Salo, Tuomas Seimola, Mika Pirinen, Toni Laaksonen, Juha Hiedanpää, Antti Piironen, Mikko Jokinen & Jukka T. Forsman

162 Oulun Sanginjoen Ulkometsän linnusto ja alueen suojelu
Ari Rajasärkkä

170 Lehtpöllön värimuotojen menestyminen Suomessa
Tapio Solonen

Atlas tuo väriä kaikkeen ulkona liikkumiseen. Voit tehdä atlshavaintoja perheen kanssa ulkoillessa, lenkillä, koiraa ulkoiluttaessa, mökillä tai koti-ikkunasta. Jokainen havainto on arvokas. Tässä havainnoidaan alkukevään laulajia ruudussa 670:310 (Finström, Svartsmara). Participating in the Bird Atlas adds excitement and value to all outdoors activities. You can make atlas observations while being outdoors with your family, jogging, walking your dog, at your summer cottage or from your home window. Every observation is valuable. In the photo, early spring singers are observed in the atlas square 670:310 (Finström, Svartsmara). PETER UPPSTU

Lintuatlas on jokaisen linnuista kiinnostuneen seuranta

Aleksi Lehikoinen, Heidi Björklund & Jari Valkama

Lintuatlas kerryttää arvokasta tietoa pesimälinnustostamme ja sen muutoksista tutkimuksen ja viranomaisten käyttöön sekä lintuyhdistysten toiminnan ja linnuston suojelelun tueksi. Tänä vuonna käynnistyi Suomen 4. lintuatlas -hanke, jota koordinoivat Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus ja BirdLife Suomi.

Valtakunnallinen lintuatlas on aina valtava ponnistus ja osoitus kansalaistieteen voimasta. Suomessa on kaiken kaikkiaan läpikäytävänä yli 3 800 sadan neliökilometrin atlasruutua neljän vuoden aikana (2022–2025). Tämä ei onnistu ilman tuhansien vapaaehtoisten apua. Onnistunut atlas edellyttää myös laaja-alaista yhteistyötä ja viestintää valtakunnallisen koordinaation, paikallisyhdistysten ja ruohonjuuritaso välillä. Tiedon tulee kulkea mahdollisimman sujuvasti havaintojen tekijöiltä tietokantoihin. Nyt käytössä on aiempia atlaksia monipuolisempia ilmoitustyökaluja, joilla havaintoja pystyy tarvittaessa ilmoittamaan suoraan maastosta.

Lintuatlas tarjoaa monia mahdollisuuksia. Koska atlaksia toteutetaan harvakseltaan, on niillä aina merkittävä uutisarvo. Tämä on tärkeää ympäristöviestinnän näkökulmasta, sillä lintuatlatukset lisäävät suuren yleisön ja median kiinnostusta linnustonseurantaan. Tätä tilaisuutta kannattaa hyödyntää kertomalla atlaksen yhteydessä yleisesti linnustonmuutoksista paikallisesti tai valtakunnallisesti. Linnut ovat hyviä ympäristön tilan ja laaja-alaisten muutosten ilmentäjiä, joiden kautta voidaan ymmärtää esimerkiksi ilmaston ja elinympäristöjen muutosten vaikutuksia.

Lintuyhdistysten näkökulmasta lintuatlas tarjoaa mahdollisuuden saada päivitettyä tietoa oman yhdistysalueen linnuston tilasta. Atlaksen myötä yhdistyksiin voi myös liittyä uusia aktiivisia jäseniä. Luomuksen linnustonseuranta puolestaan toivoo, että lintuatlas ja tiedonvälittäminen innostavat uusia harrastajia liittymään yhteisiin linnustonseurantatalkoisiin. Lintuatlas voi toimia kimmokkeena suurelle joukolle

harrastajia osallistua linnustonseurannan vuosittaisiin laskentoihin, kuten vesilintu-, linja-, piste- tai talvilintulaskentoihin. Vuosittaiset seurannat ovat atlaskaudellakin tärkeitä, joten toivottavasti mahdollisimman moni atlasretkeilijä kokeilee myös näitä linnustonseurannan muotoja. Lisäksi lintulaskennat ja rengastus ovat käteviä tapoja osallistua lintuatlukseen, sillä pesimäkauden laskentojen ja poikasrengastusten tiedot tulevat suoraan mukaan atlakseen.

Yksittäisen lintuharrastajan näkökulmasta atlas tarjoaa mahdollisuuksia kehittää omia harrastustaitojaan, oppia uutta linnustosta, kokea upeita luontoelämyksiä ja retkeillä kohteilla, joille ei muuten tulisi mentyä. Kuka tahansa voi osallistua lintuatlukseen, ja kaikki havainnot ovat tervetulleita ja tärkeitä!

Lisätietoja:

lintuatlas.fi

www.birdlife.fi/lintuatlas

luomus.fi/fi/linnustonseuranta